

Stadhuis Lommel: nieuwe architectonische hoogvlieger voor de glasstad

Toonbeeld van openheid en transparantie

Een stadhuis moet het visitekaartje zijn van een stad, een gebouw dat de filosofie en de ziel van de stad moet belichamen. Voor Lommel is dat een visitekaartje geworden dat gezien mag worden en dat ander maal laat zien dat vernieuwende architectuur hoog in het vaandel geschreven staat bij het Lommelse stadsbestuur. Enkele jaren nadat evenementenzaal De Soeverein geopend werd naar een ontwerp van onder meer Scarpa, Vittorio Simoni en Libost en enkele maanden vooraleer begonnen wordt met de bouw van het door Phylippe Samyn ontworpen glasmuseum, opende het Huis van de Stad zijn deuren in Lommel. Het ontwerp van Jo Crepain wordt gekenmerkt door een uitgesproken transparantie, een leesbare architectuur en een ver doorgedreven aandacht voor de principes van duurzaam en energiezuinig bouwen.

Het Huis van de Stad herbergt niet alleen de stedelijke diensten – die voordien verspreid zaten in de stad – maar ook het OCMW, de Werkwinkel en een aantal

beleidsorganen. Na een wedstrijd werd Jo Crepain samen met studie bureau Atenco en interieurarchitect Frans Van Praet aangesteld als ontwerper van het Nieuw Administratief Centrum (NAC) oftewel het Huis van de Stad.

Parallel met het ontwerp van het stadhuis werd het bureau van Jo Crepain ook gevraagd om het BPA van de Hertog Jansite mee te sturen zodat plein en stadhuis perfect op elkaar inspelen. Belangrijk hierbij is dat het stadhuis geen centrale plaats inneemt op het plein, maar dat het aan de rand van het plein ligt, waardoor een sterk plein ontstaat met representatieve pleingevels.

OPEN, TRANSPARANT EN DUIDELIJK

Het stadhuis zelf is in de eerste plaats een open huis, een gebouw dat helder en transparant is waardoor het zowel voor de bezoekers als voor de gebruikers een duidelijk gebouw is waarin iedereen zonder veel uitleg of bewegwijzering zijn weg vindt. Het veelvuldig gebruik van glas heeft ook een belangrijke symbolische waarde voor Lommel. Omwille van de veelvuldige aanwezigheid van zand is Lommel immers de glasstad bij uitstek. Niet voor niets zal Lommel binnenkort ook de locatie vormen voor een uniek glasmuseum.

Het gebouw bestaat uit drie lagen: een ondergrondse en twee bovengrondse verdiepingen. Het ondergrondse niveau herbergt de archieven en de parkeergarage die overdag volop kan genieten van daglicht en die 's avonds intensief verlicht wordt om de bezoekers op hun gemak te stellen. De gelijkvloerse verdieping die de meest publieke diensten en een aantal vergaderruimtes omvat, is opgevat als een sokkel die 90 cm hoger ligt dan de pas van het plein waardoor het gebouw toch een zekere bijzonderheid krijgt en waardoor ook een storende inkijk wordt vermeden. Deze bouwlaag wordt bekroond door een luifel die over de volledige breedte 5 meter uitsteekt.

Het nieuwe stadhuis bevindt zich aan het Hertog Janplein. Het werd bewust aan de zijkant van het plein geplaatst zodat de pleinfunctie optimaal behouden blijft.

Langs de glazen buitengevel is er over de volledige oppervlakte een publieke rondgang. Dit resulteert in een sterke transparantie en zorgt er ook voor dat iedereen gemakkelijk zijn weg vindt in het gebouw. Niet te vergelijken met de wirwar van gangen zoals je die aantreft in traditionele overheidsgebouwen.

Opmerkelijk op de gelijkvloerse verdieping is de publieke rondgang langs de buitengevel. Deze komt de transparantie van het gebouw ten goede. Bovendien hoeft het publiek zo niet door gangen en kantoren zijn weg vinden, maar komt het als vanzelf bij de balies en spreekruimtes terecht. Dankzij die rondgang heb je nergens in het gebouw kantoren die zich aan de buitengevel bevinden zodat storende inkijk of rommelige buitengevels vermeden worden.

Op de eerste verdieping bevinden zich de minder publieke diensten waaronder de trouwzaal, de raadszaal, het kantoor van de burgemeester, enz.

Enkele mensen die er toe bijgedragen hebben dat Lommel momenteel over één van de meest open en transparante stadhuisen van het land beschikt: Ricardo Garcia Paz (Reynders B & I), Frans Van Praet (bureau Frans Van Praet), Stef Rogiers (Jo Crepain Architecten), Bart Coenen (stad Lommel), Kurt Geris (Cordeel), Gunter Menten (Reynders B & I), Jos Bijmens (B & i Reynders)

Dwars op de drie horizontale bouwlagen zien we vier kantoorvleugels die zich manifesteren als 4 natuursteenbalken die boven het gelijkvloers uitsteken en waartussen glas geplaatst wordt. Deze balken sluiten drie patio's in die voor voldoende licht en lucht in het gebouw zorgen en die borg staan voor een mooi en groen uitzicht vanuit elk kantoor.

INTERIEUR

Voor de interieurinrichting werd Atelier Van Praet Ontwerpers uit Antwerpen ingeschakeld dat er in geslaagd is om interieurarchitectuur en architectuur in elkaar te laten overvloeien. Deze eenheid wordt ondersteund door de herhaling van materialen en vormen. Ook hier werd met het oog op duurzaam bouwen veelal geopteerd voor materialen die dankzij een verouderingspatine mooier worden met de jaren. →

STADHUIS LOMMEL – TECHNISCHE FICHE

Opdrachtgever: Stad Lommel en OCMW Lommel

Ontwerper: Jo Crepain (Antwerpen)

Ontwerp groendaken: Erik d'Hondt

Studiebureau: Grontmij

Interieur: Frans Van Praet (Antwerpen)

Bouwtermijn: november 2002 – zomer 2005

Bruto vloeroppervlakte: 10.038 m²

Pilootaanname: Cordeel (Hoeselt)

Maatwerk meubilair: Reynders B & I (Houthalen)

Liften: Liften Coopman (Kuurne)

Links de luifel die het gebouw over de volledige breedte met 5 meter overkraagt.

Rechts de Lommel Chair, de stapelstoel voor interieur en exterieur die opvalt door zijn gespleten zit- en rugleuning die speciaal voor dit project ontworpen werd maar intussen ook door de fabrikant gecommercialiseerd werd.

Nagenoeg alles wat je in het gebouw ziet werd ontworpen voor dit stadhuis. Zo ook de Lommel Chair met zijn gespleten zit- en rugleuning die zowel voor exterieur als voor interieur ontworpen werd en intussen ook gecommercialiseerd wordt door Belgochrom.

Op de meeste plaatsen onderstreept het interieur de eenvoudige zuiverheid van het gebouw, maar op enkele plaatsen wordt dit zoals een contrapunt in de muziek op opvallende wijze doorbroken. Dat is het geval voor de balies, de centrale ontmoetingsplaatsen die dankzij contrasterende materialen en organische vormen (paddenstoelen, grotten,...) de geometrische opdeling doorbreken en zo duidelijke herkenningpunten vormen in het gebouw.

Veel aandacht ging ook uit naar het meubilair. Ook hier werd afgestapt van catalogusproducten en werd gekozen voor maatwerk. Een kolfje naar de hand van Reynders B & I uit Houthalen. Vermits alles moest voldoen aan de eisen van de Vlaamse overheid werd veel tijd besteed aan het studiewerk, het vervaardigen van prototypes en het uittesten.

Mooi voorbeeld van het maatmeubilair zijn de kasten waarin verluchting en verlichting geïntegreerd werden en waarin gebruik gemaakt werd van horizontale rolluiken. Ook het vermelden waard zijn de vergadertafels van ebbenhoutfineer en de 25 meter lange balie van de technische dienst.

Meest in het oog springende interieurelementen vinden we op de verdieping waar zich onder meer de raadzaal, de trouwzaal en de collegezaal bevinden, lokalen die een eerder intiem en gesloten karakter vragen. Hier werden dezelfde materialen als op het gelijkvloers gebruikt, maar aangevuld met enkele specifieke eyecatchers zoals bijvoorbeeld de wandbekledingen van messing en leder. ■

TOONBEELD VAN DUURZAAM BOUWEN

Het Huis van de Stad moest niet alleen een transparant, laagdrempelig gebouw zijn, maar moest ook een toonbeeld zijn van duurzaam bouwen. Enkele voorbeelden die duidelijk maken hoe voldaan werd aan deze doelstelling :

- *Groendaken: alle platte daken zijn uitgewerkt als groendaken. Zo kan men vanuit de hoogste verdieping maar ook vanuit de omliggende bebouwing steeds uitkijken op groen. Bovendien fungeren deze groendaken ook als waterbuffer.*
- *Energiestudie: Stad Lommel liet door het bureau Cenergie een studie maken dat adviezen gaf aan opdrachtgevers en architecten m.b.t. mogelijke energiebesparingen.*
- *Beglazing: Er werd gekozen voor de meest optimale glaskeuze waarbij zowel de k-waarde als de zontoetredingsfactor zorgvuldig in overweging werden genomen.*
- *Verdringsventilatie: Via de verhoogde vloeren en de plinten van de kasten wordt koele lucht aan lage snelheid maar met grote debieten ingeblazen. Deze lucht voert bij het stijgen de vuile en warme lucht mee naar boven en wordt daar afgezogen via de verhoogde vloer van de bovenliggende verdieping en via het dak. Deze ventilatie zorgt voor een zeer hoog comfort en een minimale koelcapaciteit.*
- *Daglicht: in alle kantoren is er een maximum aan daglicht zodat kunstlicht zoveel mogelijk vermeden wordt. Voor het kunstlicht wordt gebruik gemaakt van indirecte verlichting waardoor verblinding in computerschermen onbestaande is.*
- *Alle ramen aan de zuidgevel zijn voorzien van een regelbare buitenzonwering in de vorm van alu lamellen.*
- *Qua buitenverlichting werd niet gekozen om het gebouw aan te stralen wat veelal leidt tot lichtpollutie, maar heeft men ervoor gekozen om het gebouw zelf licht te laten geven. Zo komt ook 's avonds de transparantie tot uiting en kan men dwars door het gebouw heen kijken.*